

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. LXXIII. Quando, & quibus in casibus falcidia detrahatur de legatis piis. Et utrùm quod non detrahatur de legatis piis, aut aliis privilegiatis, reiiciatur in onus aliorum collegatariorum non ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

dederit, &c. quæ verba debent intelligi ampliative & copulative; ita ut utrumque verificari debeat, ad hoc ut quis decoctor dici possit, ut explicat Rota Aven. decis. 146. num. 3. ubi ita explicatur dictum statutum in simili casu.

- 11 Neque dici potest dictam creditorem latitasse, cum ille non dicatur latitare, qui non habet animum fraudandi creditores, siquidem latitatio definitur turpis sui occultatio gratia fraudandi creditores. Roman. consil. 474. num. 7. & singulari 595. Tusch. littera L. conclus. 12. & est textus expressus in l. fulcinus, in § quid sit latitare, ff. ex quib. causis in possess. eatar. Abbas consil. 43. volum. 2. versio. secundo non voluit.
- 12 volum. 2. Et in simili casu decisum fuit per Rotam Genuensem, cuius in his materiis mercantilibus maxima est auctoritas, prout testatur Menoch. consil. 400. num. 38. Prædicta igitur Rota Genuensis decis. 168. num. 15. dicit quod licet quidam mercator recessisset intra Conventum, ex eo tamen non poterat inferri, ipsum esse decoctorem, vel fallitum; quia non probatur talem recessum fuisse fraudulentum, & factum animo decipiendi creditores, quamvis (inquit Rota) testis dicat de Gregorio qui latitavit in Monasterio, non tamen probat, quia non dicit quod dolose latitaverit, & causâ fraudandi creditores; quod fuisset necessarium, quam decis. Rotæ Genuensis sequitur Rota Romana coram Cavalier. decis. 654. num. 4. Gratian. discept. forens. capit. 392. numero 20. Surd. consil. 528. numero 38. & sic cum dictus mercator intra domum religiosam existens tractaverit cum creditoribus, & amicis; deinde palam & publice mercaturam & negotiationem continuaverit; non potest nominari decoctor, nec instrumenta per eum facta tempore dicti recessus, uti fraudulenta impugnari.
- 14 Idque maxime quia cessat omnis suspicio fraudis, cum constaret de debito præcedenti tam per scripturam privatam, quam per libros ejusdem, quo casu minor est fraudis suspicio, & contractus multò facilius legitimus declarandus est; cum debitor illud fecerit, ad quod cogi poterat. Vincent. de Franch. dict. decis. 55. num. 4. versio. & ultimo dicebatur. Rota dict. decis. 157. n. 2. & post consil. Farin. Gratian. discept. 392. num. 15. & 16.
- 15 Et sane licitum est cuique pro bonorum suorum conservatione uti diligentia, quamvis ex ea damnum alterius emerget, quia qui jure suo utitur, nemini injuriam facit; & vigilantibus, & non dormientibus iura subveniunt: l. pupillus, ff. quæ in fraud. credit. Et licitum est sibi præcavere, quamvis probabiliter credatur debitorem non esse solvendo, l. qui autem, §. sciendum, ff. quæ in fraud. cred. Et diligentia pro conservatione bonorum non præsumitur dolosa. Surd. consil. 528. num. 35. 36. & 37.
- 18 Et si creditores alii velint impugnare dicta instrumenta, non solum tenentur probare qualitatem decoctoris, sed etiam quod creditor qui cum eo contraxit, haberet notitiam certam futuræ decoctionis. Rota decis. 163. num. 2. part. 4. recent. Surd. consil. 528. num. 6. iuncto num. 37. versio. secundo loco respondeo, & n. 42. Gratian. dict. cap. 392. num. 23. 24. & 25.
- 19 Et quamvis deinde creditores dederint dilationem aliquot annorum dicto debitori; tamen licitum illi fuit, non expectatâ dilatione sibi concessa anticipare solutiones, & tali casu solutio rectè facta dici debet: ut notavit Apicell. in tutamine pauperum, sit. 1. n. 191. versio. nec quod solvit debitor.

Et ex his conclusum fuit, & iudicatum pro validitate contractus; quamvis à dicta sententia fuerit interposita appellatio.

CAP V T LXXIII.

Quando, & in quibus casibus falcidia detrahatur de legatis piis; & utrum quod non detrahatur de legatis piis, aut aliis privilegiatis, reiciatur in onus aliorum collegatariorum non privilegiatorum, si hæreditas sit solvendo, si non: Et utrum diminutio falcidiæ fiat æqualiter super legatis cõsistentibus in specie, & in quantitate. Quæ sit praxis computationis falcidiæ, quando adiunt legata pia, si hæreditas sit in totum legatis absorpta. Quæ verò, si non in totum? Et quæ, si adiunt legata privilegiata, non ex dispositione juris, sed testatoris. In legato ususfructus, quando locus est falcidiæ, quæ sit praxis supputationis.

S V M M A R I U M.

- 1 Ex legatis piis falcidia non deducitur.
- 2 Fallit si legatum factum fuerit ad certum & determinatum opus, quando aliunde fieri potest.
- 3 Quando in hereditate adsunt legata pia, & non pia, utrum quod non deducitur de legatis piis, deducatur super non piis.
- 4 Si legatum uni, eidemque persone factum sit privilegiatum, & aliud non privilegiatum; quod non deducitur de privilegiato, capitur super non privilegiato.
- 5 Quod deest de falcidia ex legatis piis, suppleri super non piis quidam existimant; sed contrà, inferius numeris sequentibus.
- 6 Quando hæreditas est in totum exhausta legatis, omniatâ pia, quam non pia falcidiam patiantur.
- 7 Amplia, ut falcidia detrahatur etiam de legatis in specie consistentibus.
- 8 Praxis supputationis falcidiæ, quando hæreditas est in totum exhausta legatis, tam piis, quam non piis.
- 9 Si legata non exhaustant totum patrimonium, pia eximuntur à falcidia.
- 10 Quando non detrahatur de legatis à jure privilegiatis, non cedit damno aliorum legatariorum, sed solius hæredis.
- 11 Privilegium exemptionis legalis legatorum non facit ut falcidia, quæ ex illis capienda fuisset, reiciatur super aliis legatis.
- 12 Quæ sit praxis supputandi falcidiam, quando tota hæreditas non est legatis absorpta.
- 13 Causa pia adversus aliam causam piam non detrahit falcidiam.
- 14 Si legatum non ex dispositione juris, sed ex ordinatione testatoris eximatur à falcidia, quod in hoc deficit, capitur super aliis legatis non exemptis.
- 15 Praxis supputandi falcidiam adversus legatarium ususfructus.
- 16 Falcidia detrahatur ex legato ususfructus, sicut ex aliis legatis.

Circa praxim detractionis falcidiæ oritur controversiâ, cum in hereditate aliqua adsint legata pia;

pia, alia non pia: Dixi in primis, regulam generalem esse, falcidiam ex legatis piis detrahi minimè posse: per text. in *Authen. similiter*, Cod. ad leg. falcid.

2 Si tamen legatum factum fuisset ad certum & determinatum opus, vel ad certam causam quæ posset mandari executioni cum detractioe falcidiæ; tunc legatum, quantumvis pium, pateretur falcidiam: ut post Angel. in l. *decem*, de fideicom. libert. & Alexandrum in l. *Marcellus*, num. 7. ff. ad Trebell. tradit Peregrin. de fideicom. artic. 3. num. 68. Exemplum datur si legatum factum fuerit pro constructione alicujus capellæ, vel sepulchræ; si enim is usus explicari potest, & perfici cum detractioe falcidiæ, illa detrahitur. Tiraquell. de privileg. pia caus. privileg. 26. in 2. limit. Mangil. de impub. quæst. 121. num. 8.

3 Verùm in casu quo falcidia non detrahitur de legatis piis, dubitatur utrum illud cedat in onus hæredis, an legatariorum, ita ut quod non detrahitur de legatis piis, reiciatur & detrahat super non piis. Pro cuius quæstionis resolutione Peregrin. dicto artic. 3. num. 67. & Mangil. dicta quæst. 121. n. 6. distinxerunt.

4 Quod si legatum privilegiatum, & non privilegiatum factum fuerit uni & eidem personæ, hoc casu legatarius patitur falcidiam integram tam ex legato privilegiato, quam non privilegiato; sed si agatur de duobus legatis factis diversis personis, tali casu legatum privilegiatum non patitur falcidiam, nisi respectu sui legati, & damnum non facit diminutionis, vel detractioe falcidiæ ex legato pio vel privilegiato spectat ad hæredem: quod & sequitur Mangil. quæst. 122. num. 15. & quæst. 123. num. 21.

5 Sed tamen Grassus in §. falcidia, asserit illam quæ non detrahitur de legatis piis vel privilegiatis, reiciendam esse, & capiendam ab hærede super aliis legatis non privilegiatis, ut per eundem Grass. §. falcidia, quæst. 3. num. 8. Gall. de except. tit. 4. except. 29. part. 2. num. 45.

6 Pro vera solutione hujus difficultatis hoc constituendum est, quod regulariter si hæreditas non sit solvendo, omnia legata veniunt in contributionem; & quodlibet ex ipsis diminuitur pro rata; nec legata non pia diminutionem patiuntur pro legatis piis, ut fuit decisum in Curia Archiep. Neapol. apud Ricc.

7 decis. 221. part. 1. Nec datur prælatio inter plures legatarios, sed omnes pro rata diminutionem patiuntur, etiam si aliqui essent legatarii speciei, alii vero quantitatis: ut dicit Peregrin. de fideicom. artic. 4. n. 65. vers. difficultas est. Anchar. jun. part. 1. quæst. fam. 4. per tota. Gomez. lib. 1. variar. resol. cap. 1. 2. de legat. n. 34. cum pluribus quos sequitur Gratian. discept. forens. cap. 6. 46. n. 1. usque ad 25. Ideo non est vera sententia, Cevallos præst. quæst. 103. n. 35. quem sequitur Cost. de rata, quæst. 107. num. 5. cum adversus eos sit verior & receptior sententia. De eadem quæstione agit Vincent. de Franchis decis. 236. num. 3. & sequentibus, quod etiam confirmat Ricc. in addit. ad dictam decisionem, ubi dicit, quod quando hæreditas non est solvendo, diminutio debet fieri pro rata, tam de legatis piis, quam de non piis. Quod quia difficile esset ad praxim reducere, optimum erit exemplo declarare, ex traditis per Castren. in l. si post missionem, ff. ad leg. falcid. ponamus igitur testatorem habentem in bonis quadraginta, legasse quadringenta ad non pias causas, & centum ad pias: hoc casu illa centum non debentur integra piæ causæ, sed de illis etiam quadringentis, non piæ causæ relictis deduceretur quinta pars, ut reducatur ad vires patrimonii, atque ita piæ causæ deberentur solum octuaginta, & eam quintam partem, scilicet viginti, hæres retinebit, & de qua-

dringentis legatis ad non pias causa detrahet falcidiam: ita etiam explicat Tiraquell. de privileg. pia caus. privileg. 26. in 4. limit. sequitur Grass. in §. falcidia, quæst. 3. num. 8. Cost. de remedi. subsid. remedi. 84. num. 7.

Dices quando igitur locus erit privilegio piæ causæ? Respondeo locum fore quando legata non transcendunt vires patrimonii; nam si vires patrimonii transcendant, nullum ex legatis, quantumvis privilegiatis, potest impedire quominus fiat detractio falcidiæ in favorem hæredis: & hæc notanda sunt, quia sæpius in praxi occurrunt.

Hoc etiam secundo loco statuendum est, quod etiam legata non transcendant vires patrimonii, & sic pia causa utatur privilegio excludente falcidiam, quod non detrahitur ex legatis piis; non dicit in damnum collegatariorum non piorum, sed in damnum hæredis: quia quarta sua detrahitur ex quolibet legato non pio pro rata, & nihil amplius. Castren. in dicta l. si post missionem. Peregrin. de fideicom. artic. 4. num. 31. Mart. de success. legal. quæst. 28. artic. 2. num. 24. & 25. Gratian. discept. forens. cap. 39. num. 6. vers. veriorum. Quod eodem modo obtinet in quibuscumque legatis, in quibus à jure privilegium datum est, ut à falcidia sint immunia: nam privilegium immunitatis non reflectitur in onus aliorum legatariorum, sed in onus hæredis: & hæc est communis opinio, quam sequitur Ioan. Anton. Bellon. in tract. de iure accrescend. cap. 6. quæst. 4. num. 6. & 14.

Praxis erit hoc casu, quod legata pia diminutionem non patiuntur, ut illa in primis de hæreditate detraherentur, tanquam res alienum, & de eo quod supererit post detracta pia legata, quarta pars hæredi pro sua falcidia assignetur. Peregrin. de fideicom. artic. 3. num. 31. Mart. de success. legal. part. 3. quæst. 28. artic. 2. num. 24. & 25.

Si tamen hæres legatis gravatus, esset causa pia, à legatariis æqualiter piis & privilegiatis falcidiam non detraheret, ut communiter receptum testatur Grass. dicto §. falcidia, quæst. 3. n. 9. Vasquius de success. progress. lib. 3. §. 26. num. 24. Magon. decis. Florent. 130. quem sequitur Mart. ff. noviss. tom. 5. in verb. falcidia.

Porro supradicta intelligenda sunt, ut procedant, quando agitur de legatis in quibus falcidia cessat ex dispositione legis; qualia sunt legata pia, aut alia à jure privilegiata: secus est quando agitur de legatis exemptis à falcidia, ex testatoris dispositione, qui quoad aliqua legata falcidiam prohibuit, quoad alia vero nihil dixit, tunc falcidia quæ de legato excepto solui debuisset, non reflectitur in onus hæredis, sed detrahitur pro rata portione privilegiati, & non privilegiati legati super legato non exempto. Ita Bart. Alexand. Castren. & Imol. quos citat & sequitur Bellon. de iur. accrescend. cap. 6. quæst. 4. num. 17. qui hanc quæstionem bene examinat à num. 6. ad 27. Gratian. & Peregrin. locis citatis, Mantica. de consuet. lib. 9. tit. 14. & ultimo, num. 24.

Sed quomodo fiet calculus, si legatum usufructus alicui factum fuerit, ex quo detrahenda sit falcidia? Respondeo verius, certius, & commodius ita calculum instituendum esse, ut singulis annis ex fructibus hæres quartam partem, residuum vero legatarius usufructus percipiat: ita docet Gloss. in l. 1. §. si usufructus, ff. ad leg. falcid. Bart. de success. lib. 14. tit. de falcid. cap. 2. num. 12. Centum enim est, etiam ex legato usufructus falcidiam esse detrahendam, l. omnium, ff. de usufructu, d. l. 1. §. si usufructus. Martia de success. legal. part. 4. quæst. 28. artic. 2. n. 26.